

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: زبان و ادبیات فارسی

گرایش: روایی

گروه علوم انسانی

مصوبه هشتصد و پنجاه و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۳/۶/۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی گرایش روایی

گروه: علوم انسانی

رشته: زبان و ادبیات فارسی

دوره: کارشناسی ارشد

کمپته تخصصی: زبان و ادبیات فارسی

گرایش: روایی

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، در هشتصد و پنجاه و پنجمین جلسه مورخ ۹۳/۶/۱۶ با برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی گرایش روایی موافقت کرد.

این برنامه به مدت ۵ سال در کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی عالی قابل اجرا می‌باشد.

جعفر میلی منفرد
۳

عبدالرحیم نوده‌ابراهیم

نایب رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

۳

فصل اول

مشخصات کلی

مقدمه:

ادبیات داستانی در ایران هم مثل بسیاری از ملل دیگر پیشینه ای دراز دارد زیرا داستان و قصه، بنیان اندیشه آدمی را تشکیل می دهد. کودک جهان را با قصه می شناسد و با واقعیت زندگی از طریق قصه های تخیلی و مجازی آشنا می شود. در زندگی معمولی انسانها و حتی در باورهای دینی و علمی هم قصه ها و قصه‌واره ها نقش مهمی دارند. تأثیر روانشناسی قصه ها و پیوند آن با روان آدمی هم چیزی نیست که نیاز به اثبات داشته باشد آدمی با این جنبه از تأثیرات قصه ها از دیرباز آشنا بوده و در هر دوره تفسیر خاص خود را از آن داشته است. در ایران هم رواج قصه گویی برای سنین مختلف از کودکی تا بزرگسالی از اعتقاد به تأثیر قصه در روح و روان آدمی سرچشمه می گرفته است.

ادبیات روایی به مجموعه‌ای از متون نظم و نثر اطلاق می شود که مضامین واقعی، تاریخی، تخیلی، تمثیلی و ... را به صورت داستان و قصه ارائه می دهد. این نوع ادبی در ادبیات کهن فارسی، در خدمت مضامین حماسی، عرفانی، غنایی، تعلیمی و اخلاقی و ... بوده است. ادبیات فارسی مثل ادبیات دیگر ملت‌ها از قصه ها، تمثیلهای، حکایتها، اسطوره ها و افسانه های شایان توجه سرشار است و به دلیل عمر دراز و چند هزارساله خود، در مقایسه با اغلب ملت‌ها از قدمت، تنوع و گونه گونی بیشتری هم برخوردار است تا آن جا که شاید بتوان این سرزمین را مهد قصه و داستان و افسانه و حکایت و مقامه دانست. برخی از قصه های ایرانی

مانند سندباد نامه و حکایت‌های هزار و یک شب که در اصل از هزارافسان فارسی مایه می‌گیرد و در نتیجه ریشه در ادبیات پیش از اسلام ایران دارد، در ادب و فرهنگ سایر ملل تأثیر فراوانی برجای گذاشته و جاذبه‌های تطبیقی آن را افزون کرده است.

متأسفانه این بخش از ادبیات دیرینه سال ایران که از یک طرف ریشه در باورهای کهن و بن‌مایه‌های اساطیر هند و ایرانی دارد و از طرف دیگر با تقویت روحیه پهلوانی و جوانمردی به عنوان یکی از مشخصه‌های فرهنگ ایرانی درآمده و پشتوانه عملی پیدا کرده است، برای خود ایرانیان یا چندان شناخته شده نیست یا به دلیل نزدیکی به فرهنگ عامه دست کم و گاه بی‌اهمیت انگاشته شده است.

در دانشگاه هم به تبعیت از این غفلت عمومی مجالی برای آشنایی و تأمل در این بخش از ادبیات پیش‌بینی نشده است. دانشجویان ما بر اساس برنامه‌های موجود با بخش منظوم ادبیات داستانی فارسی آشنایی مختصری پیدا می‌کنند اما تقریباً بیشترین ادبیات منثور داستانی و قصص و افسانه‌ها از چشم برنامه ریزان افتاده است و تا کنون زمینه‌ای فراهم نیامده است که دانشجویان به صورتی رسمی حتی با عناوین برخی از این کتابها آشنایی پیدا کنند چه رسد به این که با آنها مانوس شوند و از مایه‌های بارور و عبرت‌آموز آن برخوردار گردند و به تحلیل و بررسی علمی آن پردازند. علاوه بر این امروز مبحث روایت‌شناسی که از موضوعات جدید و طرف‌توجه در ادبیات معاصر و در نگاه نسل جوان مقبول و مطلوب است با نمونه‌ها و مثال‌های غربی آن بشدت در میان نسل جوان ما رسوخ یافته و فاصله ما را با ادب داستانی بومی بیشتر کرده است. به همین جهت برنامه «ادبیات روایی» بر اساس داستانهای منثور و قصص فارسی طرح و پیشنهاد می‌شود.

هدف از ایجاد گرایش ادبیات روایی:

مهمترین هدف از ایجاد این گرایش و آموزش آن، این است که دانشجویان بتوانند ضمن آشنایی با موارث کهن ادبیات داستانی فارسی، دانش نوین روایت شناسی را برای تبیین و تفسیر آثار ادبی کهن به خدمت بگیرند؛ نه چنان که معمول است این آثار را، که برای خود هویت و ساز و کاری مستقل و متین دارد، برای توجیه و تفسیر دست و پا شکسته نظریه های فرنگی به کار گیرند.

بر این اساس دانشجویان می توانند به نظریه های نوینی در چهارچوب ادبیات بومی ایران دست یابند و با تکیه بر آن معلومات، بخش مهمی از متون روایی حماسی، عرفانی و غنایی فارسی را تحلیل کنند و برای ورود به گرایش ادبیات حماسی و تا حدی ادبیات عرفانی، غنایی و تعلیمی در حوزه داستان پردازی در دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی آمادگی پیدا کنند.

فصل دوم:

جدول کلی برنامه کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

گرایش ادبیات روایی

ردیف	نوع درس	تعداد واحد	ملاحظات
۱	درسهای جبرانی	۶	۶ واحد (یا بیشتر بر اساس قوانین وزارت علوم) از بین درسهای جبرانی این برنامه یا درسهای جبرانی سایر گرایشهای رشته زبان و ادبیات فارسی یا برنامه کارشناسی رشته مذکور به انتخاب گروه در صورت لزوم
۲	درسهای پایه	۱۲	
۳	درسهای اصلی	۱۰	
۴	درسهای اختیاری	۴	گذراندن ۴ واحد از بین درسهای اختیاری این برنامه به انتخاب گروه
۵	پایان نامه	۶	

۲- درسهای پایه

گذراندن ۱۲ واحد زیر الزامی است

شماره	عنوان	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	جمع	پیش نیاز
۱	تطور متون شعر فارسی	۲	۳۲		۳۲	
۲	تطور متون نثر فارسی	۲	۳		۳۲	
۳	ساخت دستوری زبان فارسی	۲	۳۲		۳۲	
۴	نظریه‌ها و نقد ادبی	۲	۳۲		۳۲	نظریه‌های روایت شناسی در اینجا تدریس <u>نشود</u>
۵	بلاغت کاربردی	۲	۳۲		۳۲	
۶	متون نظم و نثر عربی	۲	۳۲		۳۲	

۳-درسهای اصلی

گذراندن ۱۰ واحد درسهای اصلی گرایش زیر الزامی است

۳۲		۳۲	۲	سیر تحول انواع ادبیات روایی فارسی	۱
۳۲		۳۲	۲	مأخذ شناسی و روش تحقیق در ادبیات روایی فارسی	۲
۳۲		۳۲	۲	تحلیل و بررسی داستانهای عیاری و پهلوانی فارسی	۳
۳۲		۳۲	۲	بررسی و شناخت داستانهای رمزی فارسی	۴
۳۲		۳۲	۲	تحلیل و بررسی رمانسها و داستان-های غنائی فارسی	۵

۴. درسهای اختیاری

گذراندن ۴ واحد درس از بین درسهای زیر به توصیه گروه و انتخاب دانشجو

عنوان	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	جمع	پیش نیاز
۱ روایت شناسی قصص انبیا و اسرائیلیات در زبان فارسی	۲	۳۲		۳۲	
۲ تحلیل الگوهای روایی اساطیر و افسانه‌های کهن	۲	۳۲		۳۲	
۳ روایت اول شخص در خودزندگینامه نویسی و سفرنامه	۲				
۴ الگوی روایی داستان‌های تخیلی (وهمناک) و عجایب نامه‌ها	۲	۳۲		۳۲	
۴	۲	۳۲		۳۲	

۵. پایان نامه

شماره	عنوان	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	جمع	پیش نیاز
۱	پایان نامه	۶	۱۰۲		۱۰۲	

۱. درسهای جبرانی به میزان شش واحد، که چهار واحد آن در برنامه تعریف شده و دو واحد بقیه بنا به تشخیص و صلاحدید گروه از میان درسهای دوره کارشناسی به دانشجو توصیه می شود.

۱- اصول و مبانی روایت شناسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	۱-عنوان درس به فارسی: اصول و مبانی روایت شناسی
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اصلی -	اختیاری		
	عملی	الزامی			
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد 'سفر علمی' 'سمینار'					
					کارگاه 'آزمایشگاه:'

هدف: آشنایی با اصول و مبانی دانش روایت شناسی و انطباق عملی آن با داستانهای فارسی

- ۱- تعریف روایت و انواع آن
- ۲- اهمیت و کارکرد روایت در ادبیات
- ۳- روایت شناسی چیست؟
- ۴- تاریخچه روایت شناسی
- ۵- مبانی نظری فرمالیسم و ساختارگرایی و ریخت شناسی
- ۶- آشنایی با نظریه ریخت شناسی پیراپ، نظریه ژنت:
- ۷- سطوح روایت:
- ۸- راوی، روایت شنو، زمان و پیرنگ، کانون سازی
- ۹- ساختار چیست و ساختار داستان کدام است؟
- ۱۰- عناصر داستان در روایتهای داستانی فارسی

منابع:

الف: اصلی

- بارت، رولان، تزوتان توودروف، جرالده پیرنس، ۱۳۸۴، *درآمدی بر روایت‌شناسی*، گراورنده و مترجم: هوشنگ رهنما، تهران: شهر کتاب، هرمس
- پیرنس، جرالده، ۱۳۹۱، *روایت‌شناسی: شکل و کارکرد روایت*، مترجم محمد شهباء، تهران: مینوی خرد.
- تولان، مایکل، ۱۳۸۶، *روایت‌شناسی: درآمدی زبان‌شناختی - انتقادی*، ترجمه فاطمه علوی و فاطمه نعمتی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- اسکولز، رابرت، *درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات*، ترجمه فرزانه طاهری، تهران، مرکز.

ب- منابع جانبی

- پیراپ، ولادیمیر، ۱۳۶۸ *ریخت‌شناسی قصه‌های پریان*، ترجمه فریدون بدره‌ای، تهران، توس
- پیازه، ژان، ۱۳۸۴، *ساختارگرایی*؛ مترجم رضا علی اکبریور تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی.
- محری، ابوالفضل، ۱۳۹۲، *روایت‌شناسی: راهنمای درک و تحلیل ادبیات داستانی*؛ مجموعه پانزده جستار، تهران: لقاءالنور.

- توودروف، تزوتان، ۱۳۸۲، *بوطیقای ساختارگرا*، ترجمه محمد نبوی، تهران، آگاه

بارت، رولان، ۱۳۸۷، *درآمدی بر تحلیل ساختاری روایتها*، ترجمه محد راغب، تهران، فرهنگ صبا

ترجمه محمد نبوی، تهران، آگاه .

- اسکولز، رابرت، ۱۳۷۷، *عناصر داستان*، ترجمه فرزانه طاهری، تهران، مرکز

- آدام، ژان میشل، و فرانسوا رواز، ۱۳۸۳، *تحلیل انواع داستان*، ترجمه آذین حسین زاده،

تهران، سروش

- مارتین، والاس. (۱۳۸۲). *نظریه های روایت*، ترجمه محمد شهباء، چاپ اول، تهران: انتشارات هرمس.
- اخوت، احمد، ۱۳۷۱، *دستور زبان داستان*، اصفهان، فردا
- دیپل، الیزابت. (۱۳۸۹). *پیرنگ*. ترجمه مسعود جعفری. تهران: مرکز.
- تولان، مایکل (۱۳۸۶). *روایت‌شناسی: درآمدی زبان‌شناختی-انتقادی*. ترجمه فاطمه علوی و فاطمه نعمتی، چاپ اول، تهران: سمت.
- ریکور، پل، ۱۳۸۳، *زمان و حکایت*، ترجمه مهشید نونهالی، تهران، گام نو
- پرینس، جرالده، ۱۳۹۱، *فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی*، ترجمه سیدرحیم موسوی‌نیا. اهواز: دانشگاه شهید چمران.
- Grethlein, Jonas, Antonios Rengakos , ۲۰۰۹, *Narratology and Interpretation: The Content of Narrative Form in Ancient Literature*, Walter de Gruyter.
- Hühn, Peter, John Pier, Wolf Schmid – ۲۰۰۹, *Handbook of Narratology - Volume 1*, Walter de Gruyter
- Hogan, Patrick Colm , ۲۰۱۱, *Affective Narratology: The Emotional Structure of Stories*, U of Nebraska Press.
- Rimmon-Kenan, Shlomith, (۱۹۸۹), *Narrative Fiction: Contemporary Poetics*, London and New York: Routledge.
- Meister, Jan Christoph.(۲۰۱۱). *The Living Handbook of Narratology*. Humburg University of Press
- Phelan& Peter, J. Rabinowitz (ed.), *A Companion to Narrative Theory*, Oxford: Blackwell

۲- ساختار داستانهای فارسی

دروس پیشنهادی: مبانی نظری روایت شناسی ۱	نظری	جبرانی		تعداد واحد: ۲	۲- عنوان درس به فارسی: ساختار داستانهای فارسی
	عملی				
	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اصلی -	پیش نیاز		
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه: '					

هدف: آشنایی فنی دانشجویان با ساختار و پیکره کلی انواع داستانهای فارسی

تعاریف: داستان، قصه، حکایت، افسانه، لطیفه و...

- ساختار کلی داستانها:

- ۱- عناصر داستانی: روایت و راوی، شخصیت و انواع آن، زاویه دید، زبان، مکان و زمان، کردار شناسی در داستانهای فارسی
- ۲- بررسی دگردیسی حکایتها، تغییر پیکر روایت در متون مختلف، بینامتنیت (گفتگوی متن ها).

منابع:

الف: منابع اصلی

- ریکور، پل، ۱۳۸۳، *زمان و حکایت*، ترجمه مهشید نونهالی، تهران، گام نو
- رضا براهنی، ۱۳۶۲، *قصه نویسی*، تهران، چاپ سوم، نشر نو،
- جمال میرصادقی، ۱۳۹۰، *ادبیات داستانی*، چاپ ششم، تهران، انتشارات سخن

ب- منابع جانبی:

-بابک احمدی، ۱۳۷۶، *چهارگزارش از تذکره الاولیا عطار*، تهران، نشر مرکز

-اکبر اخلاقی، ۱۳۷۶، *تحلیل ساختاری منطق الطیر عطار*، اصفهان، نشر فردا

پراب، ولادیمیر، ۱۳۶۸، *ریخت شناسی قصه های پریان*، ترجمه فریدون بدره ای، تهران، توس،.

-----، ۱۳۶۹، *ریخت شناسی قصه*، ترجمه مدیا کاشیگر، تهران

دلاشو، م. لوفلز، ۱۳۶۴، *زبان رمزی افسانه ها*، ترجمه حلال ستاری، تهران، توس،

مارزلف، اولریش، ۱۳۷۱، *طبقه بندی قصه های ایرانی*، تهران، ترجمه کیکاووس جهاننداری، تهران، سروش،

مایر، فریتس، ۱۳۷۸، *ابوسعید ابوالخیر، افسانه و واقعیت*، ترجمه مهر آفاق بایبوردی، تهران، مرکز نشر

دانشگاهی،.

میرصادقی، جمال، ۱۳۷۵، *داستان و ادبیات*، تهران، نشر نگاه،

گذراندن چهار واحد درسهای بالا برای کلیه دانشجویان این گرایش الزامی است و دو واحد دیگر به اختیار

گروه آموزشی مربوط توصیه خواهد شد

عنوان درس: تطور متون شعر فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تطور متون شعر فارسی
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۴	
	عملی				
	نظری	اصلی -	اختیاری		
	عملی	الزامی			
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ داردسفر علمی ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐					

هدف

شناخت مراحل تطور شعر فارسی و زمینه های هر مرحله با تحلیل نمونه هایی از متون مشهور

سرفصلها

۱. شعر پیش از اسلام
۲. انواع شعر فارسی
۳. دوره ها و سبکهای شعر فارسی
۴. زمینه های (اجتماعی، فرهنگی، ادبی) تحولات شعر فارسی در دوره های مختلف
۵. ویژگیهای شعر فارسی در هر سبک و دوره با تحلیل نمونه ها
۶. جریانها و تحولات شعر فارسی معاصر (از مشروطه تا امروز)
۷. نقد و بررسی نمونه هایی از متون برجسته شعر فارسی

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

صفا؛ ذبیح‌الله؛ تاریخ ادبیات در ایران؛ فردوس، ۱۳۷۳

زرقانی، مهدی؛ تاریخ ادبی ایران و قلمرو زبان فارسی؛ تطور و دگردیسی ژانرها تا میانه سده پنجم؛ تهران:

سخن، ۱۳۸۸

زرین‌کوب، عبدالحسین؛ سیری در شعر فارسی؛ تهران: نشر نوین، ۱۳۶۳

تفضلی، احمد؛ تاریخ ادبیات پیش از اسلام؛ ج ۵، تهران: سخن، ۱۳۸۶

منابع بیشتر

رستگار فسایی، منصور؛ انواع شعر فارسی؛ تهران: ۱۳۷۳

شقیعی کدکنی، محمد رضا؛ ادوار شعر فارسی؛ تهران: توس، ۱۳۵۹

مؤتمن، زین‌العابدین؛ تحول شعر فارسی؛ تهران: طهوری، ۱۳۵۵

عنوان درس: تطور متون نثر فارسی

دروس پیشیناز:	نظری	جبرانی	نوع واحد پیش نیاز	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تطور متون نثر فارسی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	اصلی -		تعداد ساعت: ۳۴	
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد سفر علمی ☐ ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐					

هدف

شناخت انواع متون نثر فارسی و سیر تحول آن با تحلیل نمونه‌هایی از متون مشهور

سرفصلها

۱. انواع نثر فارسی به لحاظ ویژگی‌های زبانی با معرفی نمونه‌ها
۲. تقسیمات متون مشور فارسی به لحاظ محتوا با معرفی ویژگی‌ها و نمونه‌ها
۳. سیر تحول سبک نثر فارسی از آغاز تا امروز و ویژگی‌های هر دوره و سبک
۴. سیر تحول مهمترین انواع ادبی در متون مشور فارسی با معرفی مهمترین اثر در هر نوع ادبی
۵. نثرنویسان نامی فارسی و معرفی آثار آنان
۶. نقد و تحلیل نمونه‌هایی از متون برجسته نثر فارسی (از سبکها و انواع مختلف ادبی)

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

خطیبی، حسین؛ فن نثر، تهران: زوار، ۱۳۸۶

بهار، محمدتقی؛ سبک‌شناسی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۸۰

صفا، ذبیح‌الله؛ تاریخ ادبیات در ایران؛ فردوس، ۱۳۷۳

بخش‌هایی از متون برجسته مثنوی فارسی از سبک‌ها و انواع مختلف

منابع بیشتر

یوسفی، غلامحسین، دیداری با اهل قلم، (۲جلد)، مشهد، دانشگاه مشهد، ۱۳۶۴

شمیسا، سیروس؛ سبک‌شناسی نثر؛ تهران: میترا، ۱۳۷۷

زرقانی، مهدی؛ تاریخ ادبی ایران و قلمرو زبان فارسی: تطور و دگرگونی ژانرها تا میانه سده پنجم؛ تهران:

سخن، ۱۳۸۸

فتوحی، محمود؛ سبک‌شناسی: نظریه‌ها، رویکردها و روشها؛ تهران: سخن، ۱۳۹۰

صفا، ذبیح‌الله؛ گنجینه سخن؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳

غلامرضایی، محمد؛ سبک متون نثر عرفانی قرن ششم؛ تهران: دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۸

رستگارفسائی، منصور؛ انواع نثر فارسی؛ تهران: سمت، ۱۳۸۰

عنوان درس: ساخت دستوری زبان فارسی

عنوان درس به فارسی:	تعداد	نوع واحد پیش نیاز	نظری	جبرانی	دروس پیشیناز:	
	واحد: ۲		عملی			
	تعداد ساعت: ۳۴		نظری			پایه
			عملی			
			نظری			اصلی -
			عملی			الزامی
	نظری					
آموزش تکمیلی - عملی دارد سفر علمی -			سمینار:			

هدف

بررسی مقابله ای موضوعات مختلف دستوری زبان فارسی در کتابهای دستور و نقد و بررسی آنها

سرفصلها

۱. مباحث پایه‌ای در دستور زبان
۲. طبقه بندی و نقد دستورهای معتبر زبان فارسی
۳. آواشناسی و واج شناسی زبان فارسی
۴. جمله (تعریف، انواع، وجوه)
۵. تکواژ و انواع آن (آزاد، وابسته، دستوری...)
۶. ساخت کلمه (ساده، مرکب و...) و انواع آن (اسم، فعل، حرف، قید...) و اقسام هر یک
۷. گروه و انواع آن (اسمی، فعلی... / ساده، مرکب... / هسته گروه و وابسته های آن)
۸. ارکان جمله فارسی (نهاد، مفعول، متمم، قید، فعل و...)
۹. سایر مباحث دستوری

روش ارزیابی

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

نجفی، ابوالحسن؛ مبانی زبان‌شناسی و کاربرد آن در زبان فارسی؛ تهران: نیلوفر، ۱۳۸۷

باطنی، محمدرضا؛ توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۶۴

مشکوه‌الدینی، مهدی؛ دستور زبان فارسی بر پایه نظریه گشتاری؛ دانشگاه فردوسی مشهد: ۱۳۷۴

وحیدیان کامیار، تقی؛ و غلامرضا عمرانی؛ دستور زبان فارسی (۱)؛ سمت: ۱۳۷۲

خانلری، پرویز؛ دستور زبان فارسی؛ توس: ۱۳۵۹

فرشیدورد، خسرو؛ دستور مفصل امروز، سخن: ۱۳۸۲

دستور زبان فارسی (پنج استاد)؛ اشرافی: ۱۳۶۶

انوری، حسن؛ و حسن احمدی گیوی؛ دستور زبان فارسی (۲)؛ فاطمی: ۱۳۷۷

غلامعلی زاده، خسرو؛ ساخت زبان فارسی؛ تهران: سمت، ۱۳۸۶

طیب زاده، امید؛ دستور زبان فارسی بر مبنای نظریه وابستگی؛ تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۵

منابع بیشتر

- باطنی، محمدرضا؛ نگاهی تازه به دستور زبان؛ آگاه: ۱۳۶۴
- نوبهار، مهرانگیز؛ دستور کاربردی زبان فارسی؛ رهنما: ۱۳۷۲
- معین، محمد؛ آثار مربوط به دستور زبان فارسی (اسم جنس، معرفه و نکره/ اسم مصدر و حاصل مصدر/ اضافه/ مفرد و جمع؛ ابن سینا: ۱۳۴۱-۱۳۳۸
- وفایی، عباسعلی؛ دستور کاربردی؛ تهران: سخن، ۱۳۹۰
- وفایی، عباسعلی؛ دستور تطبیقی (فارسی - عربی)؛ تهران: سخن، ۱۳۹۱
- غلامحسین زاده، غلامحسین؛ نگارش مقدماتی زبان فارسی؛ تهران: سمت ۱۳۸۹
- مهیاری، محمد؛ کتابشناسی دستور زبان فارسی، تهران: فرهنگستان زبان فارسی، ۱۳۸۱
- فرشیدورد، خسرو؛ جمله و تحول آن در زبان فارسی؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۵
- _____؛ گفتارهایی درباره زبان فارسی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۵
- یار محمدی، لطف‌الله؛ واج‌شناسی؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۴.
- حق شناس، علی محمد؛ آواشناسی؛ تهران: آگاه، ۱۳۵۶.
- ثمره، یدالله؛ آواشناسی زبان فارسی؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۴
- مدرسی، فاطمه؛ از واج تا جمله؛ تهران: چاپار، ۱۳۸۶
- وسایر کتابها و منابع دستوری (در صورت ضرورت، بنا به تشخیص استاد)

عنوان درس: نظریه ها و نقد ادبی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد پیش نیاز	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نظریه ها و نقد ادبی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد ☐ علمی ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐					

هدف

آشنایی با نظریه‌ها و رویکردهای ادبی و کاربرد آنها در نقد و تحلیل آثار ادبی فارسی

سرفصلها

۱. تعریف نظریه، نقد، جریان، مکتب، و تفاوت‌های آنها
۲. نظریه و نقد ادبی در گذشته ادبیات فارسی
۳. فرمالیسم و نقد نو، و نقد یک نمونه ادبی فارسی
۴. ساختارگرایی و پسا ساختارگرایی، و نقد یک نمونه ادبی فارسی
۵. نقد روانشناختی و اسطوره شناختی، و نقد یک نمونه ادبی فارسی
۶. نقد هرمنوتیک، و نقد یک نمونه ادبی فارسی
۷. نقد فمینیستی، مدرنیسم، پسا مدرنیسم، و نقد چند نمونه ادبی فارسی
۸. آسیب شناسی نقد ادبی در ایران

روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

کلیگز، مری؛ درسنامه نظریه ادبی؛ ترجمه جلال سخنور، الهه دهنوی سعید سبزیان؛ تهران: اختران، ۱۳۸۸

زرین کوب، عبدالحسین؛ نقد ادبی؛ ج ۳، تهران: امیر کبیر، ۱۳۶۳

احمدی، بابک؛ ساختار و تأویل متن، تهران: مرکز، ۱۳۸۹

منابع بیشتر

ایونادیه، ژان؛ نقد ادبی در سده بیستم؛ ترجمه محمدرحیم احمدی؛ تهران: علمی فرهنگی، ۱۳۷۷

فن شعر، ارسطو، ترجمه عبدالحسین زرین کوب، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲.

شمس قیس رازی؛ المعجم فی معاییر اشعارالعجم؛ تهران: سخن، ۱۳۷۴

امامی، نصرالله؛ مبانی و روشهای نقد ادبی؛ ج ۴، تهران: جامی، ۱۳۸۹

هارلند، ریچارد ساختارگرایی، پساساختارگرایی و مطالعات ادبی «دریدا و مفهوم نوشتار» ترجمه فرزانه سجودی،

حوزه هنری ۱۳۸۰

استروس، کلود لویی. اسطوره در معنا. (ترجمه ش. خسروی). تهران: نشر مرکز، ۱۳۷۶

والاس، مارتین، نظریه های روایت، ترجمه محمد شهباز، نشر هرمس، ۱۳۸۲

پلسکر، ریچارد. اندیشه‌های یونگ. ترجمه حسین پاینده. ج ۲. تهران: آشیان، ۱۳۸۷

پالمر، ریچارد، علم هرمنوتیک، ترجمه محمدسعید حنایی، نشر هرمس، ۱۳۷۷

عنوان درس: بلاغت کاربردی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: بلاغت کاربردی
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۴	
	عملی				
	نظری	اصلی -	اختیاری		
	عملی	الزامی			
	نظری				
	عملی				
☐ آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ☐ سمینار ☐ ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐					

هدف

شناخت شیوه‌های بکارگیری نظریه‌های بلاغی در نقد و تحلیل متون ادبی.

سرفصلها

۱. بازشناسی نظریه‌های بلاغی
۲. شیوه‌های کاربرد نظریه‌های بدیعی در نقد و تحلیل متون ادبی
۳. شیوه‌های کاربرد نظریه‌های معانی در نقد و تحلیل متون ادبی
۴. شیوه‌های کاربرد نظریه‌های بیانی در نقد و تحلیل متون ادبی
۵. بررسی تطبیقی نظریه‌های بلاغی و زیبایی شناسی
۶. بلاغت و نقد ادبی
۷. بلاغت و سبک شناسی
۸. بلاغت و تاریخ ادبیات‌نگاری

روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

۱. شوقی ضیف، تاریخ و تطور علوم بلاغت، ترجمه محمدرضا ترکی، تهران: سمت، ۱۳۸۳؛
۲. شفیعی کدکنی، محمدرضا، صور خیال در شعر فارسی، آگاه، ۱۳۶۶؛
۳. سوانه، پیر، مبانی زیبایی‌شناسی، ترجمه محمدرضا ابوالقاسمی، تهران: نشر ماهی، ۱۳۹۱؛
۴. محمد عباس، عبدالقاهر جرجانی و دیدگاه‌های نوین نقد ادبی، ترجمه مریم مشرف، تهران: چشمه، ۱۳۸۷؛
۵. فتوحی، محمود، بلاغت تصویر، تهران: سخن، ۱۳۸۹؛
۶. وحیدیان کامیار، تقی، بدیع از دیدگاه زیبایی‌شناسی، انتشارات دوستان، تهران: سمت، ۱۳۸۳؛

منابع بیشتر

۱. ابوتمام، احمد، البلاغه و التحلیل الادبی، ۱۹۸۸؛
۲. عبدالله بن عبدالرحمن نقیب، مناهج التحلیل البلاغی عند علماء الاعجاز،

عنوان درس: متون نظم و نثر عربی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد	عنوان درس به فارسی: متون نظم و نثر عربی
	عملی			واحد: ۲	
	نظری	پایه		تعداد	ساعت: ۳۴
	عملی				
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد ☐ علمی ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه: ☐					

هدف

تقویت توانایی دانشجوی درک متون عربی و مطالعه و تحقیق در منابع مرتبط با زبان و ادبیات فارسی

سرفصلها

۱. قرآن، نهج البلاغه و متون تفسیری عربی
۲. مثلها و عبارتها و ابیات عربی رایج در متون فارسی
۳. نمونه هایی از متون عرفانی به زبان عربی
۴. نمونه هایی از مشهورترین اشعار شاعران عرب
۵. نمونه هایی از سروده ها و نوشته های عربی شاعران و نویسندگان فارسی زبان
۶. متون تحقیقی معاصر عربی در حوزه زبان و ادبیات

روش ارزیابی:

ارزش‌یابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع

قرآن کریم، نهج البلاغه، تفسیر «مجمعالیانی تفسیر قرآن» فضلینا الحسن طبرسی

شیخو، لوئیس؛ مجانی الحدیث؛ بیروت: دارالمشرق

سراج طوسی، ابو نصر؛ اللمع فی التصوف، تهران: اساطیر، ۱۳۸۱

حریرچی، فیروز؛ امثال وحکم؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲

غنیمی هلال، محمد؛ النقد الادبی الحدیث؛ بیروت: دارالعودة، دارالتقافه، ۱۹۷۳

منابع بیشتر

قشیری، ابوالقاسم؛ الرساله القشیریة؛ تصحیح و تحقیق عبدالحلیم محمود؛ قاهره، ۱۹۸۹ / یا با تعلیقات خلیل

المنصور، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۲۰۰۱

ابوطالب مکی، محمدبن علی؛ قوت القلوب؛ دارالکتب العلمیه

شهاب‌الدین سهروردی، ابو حفص عمر؛ عوارف المعارف؛ المکتبه العلمیه

معلقات سبع؛ ترجمه عبدالمحمد آیتی؛ تهران: سروش، چ ۵، ۱۳۸۲

حریری، قاسم بن علی؛ مقامات حریری؛ ترجمه طواق گلندی گلشاهی، تهران: امیرکبیر، ۲۰۰۸

دامادی، محمد؛ مضامین مشترک در ادب فارسی و عربی؛ تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۹

سجادی، سید ضیاء الدین؛ دیوان خاقانی؛ تهران: زوار، ۱۳۷۴ (اشعار عربی)

آثاری از توفیق الحکیم، جبران خلیل جبران، طه حسین، احمد شوقی، عبدالوهاب بیاتی، محمود درویش

۲- درسهای اصلی:

عنوان درس: سیر تحول انواع ادبیات روایی فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد پیش نیاز	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: سیر تحول انواع ادبیات روایی فارسی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:					

هدف: آشنایی تاریخی ادبیاتی دانشجویان با انواع داستان، حکایت، قصه، روایت، تمثیل و... در زبان فارسی و متون مکتوب در هر مورد

- سیر داستان های حماسی و عیاری،
- سیر و تطور حکایت های عرفانی، تعلیمی و...
- سیر رمانسها و داستان های غنایی
- سیر داستان های تخیلی (وهمناک) و عجایب نامه ها
- سیر حکایت های حیوانات در ادب فارسی

- سیر رواییِ مقامه‌ها و مقامه‌نویسی
- سیر رواییِ خمسه‌سرایبی
- سیر رواییِ سفرنامه‌ها و خود‌زندگینامه‌ها
- سیر رواییِ روایت‌های شفاهی
- سیرداستان‌های عامیانه‌و منابع مربوط

منابع:

الف: اصلی

- میرعبادینی، حسن، ۱۳۸۷، سیر تحول ادبیات داستانی و نمایشی از آغاز تا سال ۱۳۲۰ شمسی، تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی
- محبتی، مهدی، قصه و قصه‌گویی در اسلام (و فرهنگ ایرانی)، تهران، نشر چشمه، ۱۳۸۶
- جمال میرصادقی، ۱۳۹۰، ادبیات داستانی، چاپ ششم، تهران، انتشارات سخن
- نقوی، محمد، ۱۳۷۶، حکایت‌های حیوانات در ادب فارسی (بررسی حکایت‌های حیوانات «فابلها» تا قرن دهم)، تهران، روزنه
- ذبیح‌الله صفا، ۱۳۶۳، تاریخ ادبیات در ایران، تهران، فردوس، بخش مربوط به نثر
- زرقانی، مهدی. (۱۳۸۸). تاریخ ادبی ایران و قلمرو زبان فارسی: تطوّر و دگرگونی ژانرها تا میانه‌ی سده‌ی پنجم. تهران: سخن.
- ب- منابع جانبی
- زرّین‌کوب، عبدالحسین. (۱۳۸۳). از گذشته ادبی ایران. تهران: سخن.
- آرین‌پور، یحیی، ۱۳۵۰، از صبا تا نیما، تهران، کتابهای جیبی
- مقدمه‌های متون داستانی مانند: سمک عیار، داراب‌نامه، فیروزشاه‌نامه، حسین-کردشبه‌ستری، اسکندرنامه، رستم‌نامه، حمزه صاحب‌قران، طوطی‌نامه، هزار و یک شب و...

۲- عنوان درس: مآخذ شناسی و روش تحقیق در ادبیات روایی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مآخذ شناسی و روش تحقیق در ادب روایی	
	عملی				
	نظری	پایه	نوع واحد		
	عملی				
	نظری	اصلی -	پیش نیاز		تعداد ساعت: ۳۲
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی' سمینار'					
کارگاه ' آزمایشگاه:					

-۲

هدف: شناخت منابع، مآخذ و کتب مرجع و آشنایی با شیوه های پژوهش در انواع ادب

روایی فارسی

- چگونگی تکوین روایتهای شفاهی
  - گوسانان، بلبلیها، راویان، قصه گوینان
  - تدوین و تحریر روایتهای شفاهی
  - منابع مکتوب داستانی
  - ارزیابی تحقیقات انجام شده در مورد داستانها
  - شناخت و بررسی پژوهشهای انجام شده در باره هزار و یک شب در زبانهای مختلف
  - شناخت منابع و مراجع، کتاب شناسیها، مقاله نامه ها:
    - درویشیان، فرهنگ افسانه های مردم ایران، ۱۹ ج.
    - پرتوی، مهدی، ریشه های تاریخی امثال و حکم
    - دهخدا، علی اکبر، امثال و حکم.
    - شاملو، کتاب کوچک، دوره ۱۲ جلدی
    - نجفی، فرهنگ لغات عامیانه و...
    - ذوالفقاری، فرهنگ بزرگ ضرب المثلها
- شیوه های تحقیق در ادبیات روایی، معرفی محققان پیشگام در ادب روایی: انجوی، محبوب،
مارزلف، ذوالفقاری و... و بررسی شیوه تحقیق آنان

منابع:

الف: اصلی

- مارزلف، اولریش، ۱۳۷۱، *طبقه بندی قصه های ایرانی*، تهران، ترجمه کیکاووس جهاننداری، تهران، سروش،

- محجوب، محمد جعفر، ۱۳۸۲، *ادبیات عامیانه*، به کوشش حسن ذوالفقاری، تهران، نشر نو

- ستاری، جلال، *افسون شهرزاد*، ۱۳۶۸ چاپ اول، تهران، توس

ب- منابع جانبی

- دوره مجله فرهنگ مردم، ویژه نامه ها و مقالات آن

- دوره مجله هنر و مردم

- دوره کتاب هفته

توصیه می شود در درس مآخذ شناسی و روش تحقیق در ادبیات روایی استاد از دانشجویان بخواهد در یکی از زمینه های ادبیات روایی مقاله ای تحقیقی بنویسند و آموخته های نظری درس را در آن به کار بندند.

عنوان درس: تحلیل و بررسی داستانهای عیاری و پهلوانی فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تحلیل و بررسی داستانهای عیاری و پهلوانی فارسی
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:					

هدف: آشنایی با داستانهای عیاری و پهلوانی فارسی به طور ویژه و شیوه های تحلیل و بررسی

آنها

- شناسایی داستانهای عیاری و پهلوانی فارسی
- بررسی ساختار داستانهای پهلوانی و عیاری
- ابعاد شخصیت در داستانهای عیاری و تفاوت آن با متنهای پهلوانی
- مبناهای شفاهی داستانهای پهلوانی و عیاری
- ارزشهای فرهنگی، معنایی و محتوایی داستانهای عیاری و پهلوانی
- تلمیحات داستانی

منابع:

الف: اصلی

- محجوب، محمد جعفر، ۱۳۸۲، ادبیات عامیانه، به کوشش حسن ذوالفقاری، تهران، نشر نو.

- متن کتابهای سمک عیار، داراب نامه، طوطی نامه، اسکندر نامه و...

ب: منابع جانبی

- شمیسا، سیروس، ۱۳۶۶، نغمه‌نگ تلمیحات، تهران، فردوس

- خانلری، پرویز، ۱۳۶۴، شهر سمک، تهران، آگاه،

- مقدمه کتاب سمک عیار و مقالاتی که در باره این کتاب نوشته شده است.

عنوان درس: تحلیل و بررسی رمانس‌ها و داستان‌های غنائی فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	چیرانی	نوع واحد پیش نیاز	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تحلیل و بررسی رمانس‌ها و داستان‌های غنائی فارسی
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲	
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد					
سفر علمی				سمینار	
آزمایشگاه:				کارگاه	

- هدف

هدف: آشنایی دانشجویان با سیر رمانس و تحلیل داستان‌های غنائی فارسی

- شناخت عشق و مفاهیم آن در ادب فارسی
- شناسایی داستانهای عاشقانه فارسی
- بررسی ساختار داستانهای غنائی فارسی
- نسبت رمانس‌ها با متنهای پهلوانی و ادبیات شفاهی
- ارزشهای معنایی و محتوایی
- انواع رمانس فارسی و سیر تحول آن در تاریخ شعر فارسی

منابع:

الف: اصلی

- ذوالفقاری، حسن، ۱۳۷۴، منظومه‌های عاشقانه ادب فارسی به انضمام معرفی، گزارش و تحلیل ده منظومه عاشقانه، تهران: نیما.

- _ _ ، _ _ ، ۱۳۹۱، یک صد منظومه عاشقانه فارسی، رشد آوران.

- غلامرضایی، محمد، _ _ ، ۱۳۷۰، داستانهای غنایی منظوم: از آغاز شعر فارسی دری تا ابتدای قرن هشتم، تهران: فردابه

- _ _ _ _ _ _ _ _ ، ۱۳۸۱، قصه نامکرر (بحث تاریخی و انتقادی در داستانهای عاشقانه منظوم فارسی)، تهران: انتشارات یزد.

- مدی، ارزنگ، ۱۳۷۱، عشق در ادب فارسی، از آغاز تا قرن ششم، تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.

- یاور ی، هادی، ۱۳۹۰، از قصه به رمان، بررسی امیر از سلان به منزله متن گذار از دوران قصه به عصر رمان، تهران، سخن

ب- منابع جانبی

کلودوداد، ژان، ۱۳۷۲، حدیث عشق در شرق، از سده اول تا سده پنجم هجری، ترجمه

جواد حدیدی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی

میرهاشمی، مرتضی، ۱۳۸۶، منظومه‌های کهن عاشقانه: از آغاز تا قرن ششم، تهران: چشمه.

مقدمه و متن کتابهای متون داستانی عاشقانه و رمانس مانند: خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، ویس

و رامین، هفت پیکر، فرهاد و شیرین، یوسف و زلیخا، وامق و عذرا، هشت بهشت، حسن و

دل، همای و همایون، هفت منظر، ورقه و گلشاه، نل و دمن، رابعه و بکتاش، سرو و تدره، سلامان

و افسال، هزار و یک شب، سام‌نامه، همای‌نامه و...

عنوان درس: تحلیل روایت شناسانه داستان های عرفانی فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تحلیل روایت شناسانه داستان های عرفانی فارسی	
	عملی				
	نظری	پایه	نوع واحد		
	عملی				
	نظری	اصلی -	پیش نیاز		تعداد ساعت: ۳۲
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:					

هدف: آشنای فنی با داستانهای عرفانی و عارفانه های فارسی بر اساس دانش روایت شناسی

- روایت در داستانهای صوفیانه بر مبنای کتاب هزار حکایت صوفیان

- راوی و روایت شنو در داستانهای عرفانی

- زمان و مکان در داستانهای عارفانه

- شخصیتهای عرفانی و مسئله خوارق عادات

- ساختار داستانی حکایت ها و داستانک های فارسی

- حکایت، داستان، حکایت های عرفانی، حکایت های تمثیلی، داستانک ها

- راوی در حکایتهای عرفانی

- انواع شخصیت در حکایت های متون عرفانی

- گفتگومندی در حکایت ها و داستانک ها

منابع:

الف: اصلی

- ناشناخته، ۱۳۸۹، مزار حکایت صوفیان، مقدمه، تصحیح، تعلیقات حامد خاتمی پور، تهران، سخن.
- رضوانیان، قدسیه، ۱۳۸۹، ساختار حکایت های عرفانی، تهران، سخن
- پورنامداریان، تقی، ۱۳۶۷، رمز و داستان های رمزی در ادب فارسی، تهران، علمی و

فرهنگی

- ب- منابع جانبی
- بامشکی، سمیرا، ۱۳۹۱، روایت شناسی داستانهای مثنوی، تهران، هرمس
- براهنی، رضا، ۱۳۴۹، قصه نویسی، تهران، اشرفی.
- فروزانفر، ۱۳۶۲، مآخذ قصص و تمثیلات مثنوی، چاپ سوم، تهران، امیر کبیر

۴- درسهای اختیاری

۱- عنوان درس: روایت شناسی قصص انبیا و اسرائیلیات متون تفسیری در زبان فارسی

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روایت شناسی قصص انبیا و اسرائیلیات
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اصلی -	اختیاری		
	عملی	الزامی			
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:					

هدف: آشنایی عمیق دانشجویان با قصه های پیامبران در زبان و ادب فارسی و شناخت منشا و بنیادهای این قصص

- ۱- شناخت منابع قصص انبیا، قصه های قرآنی و آشنایی با کتابهای مربوط
- ۲- بررسی ساختار روایت شناسانه قصه های پیامبران / اسرائیلیات
- ۳- آشنای با چگونگی استفاده از قصص پیامبران در شعر فارسی
- ۴- تطبیق تلمیحات شاعران با کتب قصص انبیا به صورت عملی و کارگاهی
- ۵- مقایسه میان داستان های قرآن و اسرائیلیات متون تفسیری
- ۶- چگونگی ارتباط یا تداخل داستان های اسطوره ای و داستان های قدسی

منابع:

الف: منابع اصلی

- ابواسحاق خلف نیشابوری ۱۳۴۰: قصص الانبیاء، به اهتمام حبیب یغمایی، تهران،

- بنگاه ترجمه و نشر کتاب

- بخاری، ابونصر احمد بن محمد ۱۳۸۶: تاج القصص، با مقدمه و تصحیح سید علی

آل داود، تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی.

- پورنامداریان، تقی، ۱۳۸۵، داستان پیامبران در کلیات شمس، تهران، پژوهشگاه علوم

انسانی

- دیاری، محمد تقی، ۱۳۷۹. پژوهشی در باب اسرائیلیات در تفاسیر قرآن. تهران:

سهروردی.

- محمد قاسمی، حمید، ۱۳۸۰. اسرائیلیات و تاثیر آن بر داستان های انبیاء در تفاسیر

قرآن. تهران: سروش

ب- منابع جانبی

- غلامرضایی، علی اصغر، ۱۳۹۰، درآمدی بر ساختار روایت قصه های قرآن با نگاهی به قصه اصحاب

کهنف، تهران: دانشکده صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران؛ قم: صدا و سیمای جمهوری اسلامی

ایران، مرکز پژوهشهای اسلامی

پورخالقی چترودی، مه دخت، ۱۳۸۸، داستان پیامبران در مثنوی، مشهد به نشر

- ۱۳۶۳، قصص الانبیاء، متنی پارسی ظاهرا از قرن هفتم، به تصحیح و توضیح

فریدون تقی زاده طوسی، مشهد، باران

- ابوالحسن بن الهیصم البوشنجی، ۱۳۸۴: *قصص الانبیاء*، ترجمه محمد بن اسعد بن عبدالله التستری، تصحیح و تحقیق سید عباس محمد زاده، مشهد، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

- یاحقی، محمدجعفر ۱۳۹۱: *فرهنگ اساطیر و اشارات داستانی در ادبیات فارسی*،

تهران، فرهنگ معاصر

- عبدالکریم خطیب ۱۹۶۴: *القصص القرآنی فی منظومه و مفهومه*، قاهره

- خزانلی، محمد، ۱۳۴۱: *اعلام قرآن*، تهران، امیر کبیر.

- سید قطب، ۱۳۵۹، *آفرینش هنری در قرآن*، ترجمه محمد مهدی فولادوند، تهران،

بنیاد قرآن

- حسینی. محمد. ۱۳۸۲. *ریخت شناسی قصه های قرآن*. تهران: ققنوس

- خدیش، پگاه، ۱۳۸۷: *ریخت شناسی افسانه های جادویی*، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.

۲- عنوان درس: تحلیل الگوهای روایی روایات اساطیری و افسانه‌های کهن

دروس پیشنهادی: مبانی نظری روایت‌شناسی ۱	نظری	جبرانی	نوع واحد پیش نیاز	تعداد	عنوان درس به فارسی: تحلیل الگوهای روایی روایات اساطیری و افسانه- های کهن
	عملی			واحد: ۲	
	نظری	پایه		تعداد	
	عملی			ساعت: ۳۲	
	نظری	اصلی -			
	عملی	الزامی			
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد 'سفر علمی' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:					

هدف: آشنایی دانشجویان با خاستگاه، ساختار و الگوهای کهن افسانه‌های قومی و روایات اساطیری در

ایران به عنوان قدیم‌ترین شکل روایات

- خاستگاه روایات اساطیری
- اسطوره و افسانه
- اسطوره و آیین و روایات آیینی
- انسان‌شناسی و تحلیل روایات اساطیری
- تحلیل کهن‌گویی روایات
- ادبیات شفاهی، فولکلور و الگوهای اساطیری

منابع:

الف: اصلی

- اوستا، گزارش و پژوهش، ۱۳۸۴ جلیل دوستخواه، ۲ جلد، چاپ نهم، تهران، مروارید.
بهار، مهرداد، ۱۳۷۵، پژوهشی در اساطیر ایران (پاره نخست و دوم)، تهران، آگاه.
پورداوود، ابراهیم، ۱۳۵۶، بیست ها، ۲ ج، دانشگاه تهران.
یاختی، محمدجعفر، ۱۳۸۶، فرهنگ اساطیر و داستان‌واره‌ها در ادبیات فارسی، تهران، فرهنگ معاصر.

Feinstein, AlanShawn, ۱۹۷۱, *Folk tales from Persia*, New York: A. S. Barnesand
Comany ,London: Thomas Yoseloff.

ب: منابع جانبی

- درویدی، سعید، ۱۳۷۵، افسانه‌های کهن ایران زمین، گردآوری سعید درودی تهران: بهزاد.
سرخوش کرتیس، وستا: اسطوره‌های ایرانی، ترجمه عباس مخبر، تهران، مرکز، ۱۳۷۳.
صدیقیان، مهیندخت (ج ۱) و ابوطالب میرعبادینی (ج ۲)، ۱۳۷۵-۱۳۸۵، فرهنگ اساطیری - حماسی
ایران به روایت منابع بعد از اسلام، ۲ ج (ج ۱: پیشدادیان - ج ۲: کیانیان). تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و
مطالعات فرهنگی.
کارنوی، ا. جی.: اساطیر ایرانی، ترجمه احمد طباطبایی، انتشارات کتابفروشی اپیکور، تبریز، ۱۳۴۱.
لینگز، مارتین، ۱۳۹۱، سمبل‌ها و آرک‌تایپ‌ها، مترجم زهره حاجی میرصادقی. تهران: هرمس.
مزدابور، فرنگیس، ۱۳۸۵، افسانه‌های آیینی، تهران: بقعه: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، معاونت
پژوهشی، پژوهشکده مردم‌شناسی.
هوبنتر، اینگه، ۱۳۸۶، افسانه‌های ایران زمین، ترجمه امیرحسین اکبری شالچی. تهران: ثالث.

Bruce Lincoln, ۱۹۹۹, *Theorizing Myth: Narrative, Ideology, and Scholarship*,
University of Chicago Press.
Carnoy, Albert Joseph. ۱۹۶۳, *Iranian mythology*, Epicor Tabriz.,

Dáithí Ó hÓgáin, ۱۹۹۱, *Myth, legend & romance: an encyclopedia of the Irish folk tradition*, Prentice Hall Press.

Dundes, Alan, ۱۹۸۴ *Sacred Narrative: Readings in the Theory of Myth*, University of California Press.

Hinnells, John R.: *Persian mythology*, P. Bedrick Books, ۱۹۸۰.

Keith, Arthur Berriedale: *Indian Mythology and Iranian Mythology*, Rowman & Littlefield, ۱۹۶۴.

Strauss, Claude Levi-, ۲۰۰۱, *Myth and Meaning*, London: Routledge.

Martin, Lings, ۲۰۰۰, *Symbol and archetype: a study of the meaning of existence*, Lahore: Suhail Academy.

۳-عنوان درس: بررسی الگوی روایی داستانهای خودزندگینامه‌نوشت و سفرنامه‌ها

عنوان درس به فارسی: بررسی الگوی روایی داستانهای خودزندگینامه‌نوشت و سفرنامه‌ها	تعداد	واحد: ۲	نوع واحد پیش نیاز	جبرانی	نظری	درس پیشنهادی:		
	تعداد	ساعت: ۳۲		پایه	عملی			
				اصلی -	نظری			
				الزامی	عملی			
				اختیاری	نظری			
					عملی			
	آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی ' سمینار ' کارگاه ' آزمایشگاه:							

- هدف: آشنایی دانشجویان با ساختار و کارکرد «روایت‌های اول شخص» فارسی: خودزندگی‌نامه‌ها و سفرنامه‌ها
- نوع سفرنامه - سفرنامه ناصر خسرو و ...
- نوع مقامه و خاستگاه آن در ادب فارسی - مقامات حمیدی
- نفثه‌المصدورها
- برخی حکایتهای گلستان سعدی و ...

منابع

الف- منابع اصلی

فرای، نورتراب، ۱۳۹۱، تحلیل نقد، ترجمه صالح حسینی، تهران، نیلوفر
- _____، ۱۳۸۴، صحیفه های زمینی، ترجمه هوشنگ رهنما، تهران، هرمس

ابراهیمی حریری، فارس، ۱۳۸۳، مقامه نویسی در ادب فارسی، تهران، دانشگاه تهران

ب- منابع جانبی

- قاضی حمید الدین بلخی، ۱۳۳۶؟ مقامات حمیدی، تصحیح و تحشیه رضا انزایی نژاد، تهران، مرکز نشر
دانشگاهی

- تسوی، شهاب‌الدین محمد، ۱۳۸۵، نغمه‌المصدر، تصحیح و تحشیه دکتر امیرحسین یزدگردی، چاپ دوم،
تهران: توس.

Elena, Andreeva, ۲۰۰۷, *Russia and Iran in the Great game: travelogues and Orientalism*, London: Routledge.

Literature of travel and exploration: an encyclopedia, ۲۰۰۳, editor: Jennifer Speake, New York: Fitzroy Dearborn.

The cambridge companion to travel writing, ۲۰۰۲, editor: Peter Hulme and Tim Youngs., Combridge: Cambridge Vniversity Press.

۴- عنوان درس: بررسی داستان های تخیلی (وهمناک) و عجایب نامه‌ها

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: بررسی داستان‌های تخیلی (وهمناک) و عجایب نامه‌ها
	عملی				
	نظری	پایه	پیش نیاز	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اصلی -	اختیاری		
	عملی	الزامی			
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد سفر علمی! سمینار! کارگاه! آزمایشگاه!					

هدف: آشنایی دانشجویان با روایت های تخیلی، وهمناک و علمی - تخیلی و کسب مهارت برای مقایسه آن‌ها

- بررسی نظام مند گونه نوشتاری ادبیات وهمناک (فانتستیک)، فانتزی
- عجایب نامه نویسی داستانی.
- آشنایی با سیری تاریخی انواع عجایب نامه‌ها
- آشنایی با دوره بالندگی عجایب نامه نویسی: از قرن چهارم تا هشتم هجری.
- آشنایی با خاستگاه این نوع از داستان های شگفت: (از جمله آموزه های دینی و قرآن که خاستگاه برخی از این داستان هاست).
- ژانر وهمناک چیست؟
- تفاوت میان داستان های شگفت و شگرف
- کارکردهای ژانر وهمناک

- شناسایی و طبقه بندی این ژانر روایی در ادب فارسی
منابع اصلی:
- ایرون، رابرت. (۱۳۸۳). *تحلیلی از هزار و یک شب*. ترجمه فریدون بدره ای. تهران: نشر و پژوهش فرزاد.
- منابع جانبی
- خدیش، پگاه، ۱۳۸۷، *ریخت شناسی افسانه های جادویی*، تهران، علمی و فرهنگی
- مجموعه سفرهای سندباد بحری در هزار و یک شب
- تنوخی، محسن بن علی. (۱۳۶۳-۱۳۵۵). *فرج بعد از شدت*. مترجم. حسین بن اسعد دهستانی (قرن هفتم). به کوشش اسماعیل حاکمی
- قزوینی، ۱۳۸۲، *عجایب المنخوقات*، بازنویسی مدرس صادقی، تهران
- حرّی، ابوالفضل. (۱۳۹۰). «عجایب نامه ها به منزله ژانر وهمناک، یا نگاهی به برخی حکایت های کتاب عجایب هند». *فصلنامه نقد ادبی*، س ۴، ش ۱۵، صص ۱۶۴-۱۳۷
- Todorov, Tzvetan. (۱۹۷۵). *The Fantastic. A Structural Approach to a Literary Genre*. Trans. Richard Howard. Ithaca NY: Cornell UP.

۵- پایان نامه

هدف از نوشتن پایان نامه در این مقطع آشنایی عملی دانشجویان با منابع و متون و به کار گرفتن آموخته های نظری در درسهای این گرایش است. برای این امر لازم است دانشجویان از نیمسال دوم تحصیلی با مشورت استادان راهنمای خود موضوعی در حوزه ادبیات داستانی کلاسیک فارسی انتخاب کنند و با استفاده از نظریه ها و آموخته های خود در درسهای این گرایش در باره موضوع مورد نظر پایان نامه ای علمی و ابتکاری بنویسند و در واقع آنچه را که در کلاسها آموخته اند به مورد عمل و اجرا بگذارند. دانشجو برابر با ضوابط باید پس از اتمام کار زیر نظر هیئت داوران ز پایان نامه خود با موفقیت دفاع کند تا بتواند به دریافت درجه کارشناسی ارشد در این گرایش نایل آید.

